

GOLDA JÁNOS: ***Otthonra lelni – metamorfózis***

Talán **tíz éve** kezdtük másképp nézegetni a hatalmas és komor Piarista Palotát a Váci utcában. Akkorra már nagyjából kiköltözött az épületből a Bölcsészkar, Fórián-Szabó Zoltán tanár úr – KHT főökként – éppen hőlégbefúvókat szerelt az üres folyosókra a fagyveszély elhárítására, a régi rendházi szárnyban pedig elkezdődött a Sapientia Főiskola rekonstrukciója, László Tamás tervei szerint. Addig nekünk is – mint a budapestieknek általában – jobbára *fekete lyuk* volt a városnak ez a központi része: elhagyatott, sötét épületmonstrum, építési terület elhanyagolt környezettel, bedeszkázott üzletportálokkal, elbarikádózott Piarista-közzel, a Március 15. téren parkoló dzsungellel és hajléktalantanyával. Csak a kápolna működött *oázisként* a lepusztult épületben...

Pedig *akkor már hosszú évek óta folytak az előkészítő munkák*, fejlesztési koncepciók születtek, tanulmányok és engedélyezési tervek készültek különböző változatokban. *Jelenits István tanár úr tartományfőnöksége* idején, a kilencvenes évek elején kapta vissza a Rend államosított egykori iskoláit és rendházait, köztük a legnagyobbat, a Duna-parti épületegyüttest is.

De hogy lehet újra otthonra lelni itt és most, a város közepén, a régi Nagy-Magyarország fővárosára méretezett központi rendház és főgimnázium tereiben? Drámai kérdés...

Jelenits István és Kállay Emil tartományfőnökök és László Tamás, az akkori rendi főépítész tízéves szakmai, műszaki és gazdasági előkészítő munkával alapozták meg a kínzóan nehéz döntést: visszaköltözni és a jelenlét szelíd erejével újrateremteni iskola és rendi közösség fizikai, szellemi és lelki otthonát itt, a város kiüresedett, hideg szívében. Igazi misszió...

Mindannyian megszoktuk és szerettük a Mikszáth-téri miliót, ahol csaknem kétszer annyi időt (58 évet) töltött a pesti gimnázium és rendház, mint a Duna-parton (36 év). Ahová viszont a jelenlegi Március 15. téren csaknem két évszázadig aprólékos gonddal fejlesztett, szeretett épületegyüttesükből költöztek át **1917**-ben. Száz évvel ezelőtt az Erzsébet-híd megépítése és az új nagyvárosias építészeti koncepció kényszerítette költözésre a piaristákat. Most is valami új kezdődik: elementáris igény van arra, hogy a fizikai és mentális környezet újra emberi és lakható legyen a városban. És erről a piaristák sok tapasztalatot szereztek itt az elmúlt három évszázadban...

Amikor a XVIII. század elején ideérkeztek az első kegyesrendi atyák a Felvidékről, Pest még csak néhány ezres Duna-parti német ki sváros volt, egy nemzedékkel a török uralom teljes pusztítása után. A gimnázium udvarában **2006**-ban végzett régészeti feltárás során *ókori római útmaradványok, avar és kvád cölöpös halászfalu* agyagba kövesedett *lenyomatai, középkori ezüstkincsek, török gőzfürdő* alapjai és épített légcatornái, az egykori barokk piarista rendház (*Glückersberg palota*) főfalai és csatornái kerültek elő. Ezeket az emlékeket a régészek pontosan dokumentálták, majd gondosan és szakszerűen *visszatemették*, nyugodjanak tovább békében...

**Valahogy így nézett ki az
építkezés megkezdődésekor...**

Az új építészeti koncepció a gazdag múlt és a kihívást jelentő bizonytalan jövő metszéspontján kettős célt követ. Egyrészt kívülről a *homlokzat* a Buda környéki mészköveket idéző világos színével, a *tetőidomok* visszaépítésével, a pikkelyes, homogén fémlemezfedéssel, a *felújított homlokzati díszítésekkel* és mívés vörösréz burkolatú *üzletportálokkal*, teljes *ablakrekonstrukcióval*, a közvetlen és tágabb környezet közterületi megújításával vonzóvá és szerethetővé tenni a monumentális épületet.

Másrészt belül, a gimnáziumi udvar „*báz-a házban*” elvű beépítésével új, kortárs térstruktúrát hoztunk létre, amelyben vertikálisan elkülönülnek az iskolai-rendházi és üzleti funkciók.

A felülről napfénnel árasztott köztes aulatérben jól látható és ezért harmonikusan illeszkedik a régi udvar kerengője és az új dőltfalú tornaterem reneszánsz földszínekkel színezett, múltat idéző tömbje. A negyedik emeleti *iskolaudvar* és a délre néző rendházi *pihenőterasz* intim kisvárosi hangulatot idéz a metropolisz szívében.